

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 16 kor., félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. (Tanítónak egy évre 12 kor.) Egyes szám ára 32 fillér.
Hirdetési ár: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felolós szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi, részli illető közlemények a szerkesztőséghez intézendő

Sajtómozgalmunk.

Megindult a társadalmi fevékenység új versenyképes sajtóorgahumok létesítésére. Ugy tudjuk, az eredmény, mellyel dolgoznak, a legszebb reményekre jogosít. Az az elvi különbség a felfogásban, mely — miként irtuk — körünkben évtizedek óta fennáll, most is helyenkint felütődik. Általában mindazáltal rokonszenv kíséri az új törekvéseket.

Miért időszerű e mozgalom? Nem azért, mintha eddig fennálló keresztény világnézetet valló lapjaink ellen komolyabb kifogások lennének. Elvűek ők és sokat köszönhetünk nekik fáradságos munkájukért. Nem is céljuk a szervezőknek ezek olvasóit elvonni. Sokkal mélyebb társadalmi, meg különösen magyar viszonyokból fakadó okai vannak. Különleges politikai viszonyaink szétagolták a magyarságot s azok is, kik egybéként a keresztény világnézet alapján állottak, a közéletben sokszor szemben találkoztak egymással. Ebből a széthúzásból számtalan nehézség fakadt. Az új sajtómozgalom odairányul, hogy keletkezzék lap, mely nem kimondott pártelv alapján áll, melyet következőleg nem is kötnek párt-szempontok. Párton kívüli álláspontjáról igyekszik megítélni politikai, gazdasági és

társadalmi viszonyainkat, mindig a kereszténység világnézetének szempontjából. Mődot akar nyújtani arra, hogy megbeszélhessük teendőinket, megvédhessük jogainkat, megőrizhessük s megvédhessük nélpunktet mindénféle veszedelemmel szemben.

Körülöttünk egy olyan új-világ kezd kialakulni, amely nem akar tudomást venni az evangélium felfogásáról. Nem nézhetjük tétlenül, hogy apáink örökségét illetételek elpazarolják. Nem lehet-ránk az sem körönbös, hogy a háboru után kialakuló új társadalomnak milyen lesz a képe. És mert ezekben a kérdésekben teljes összhangra, egységes eljárásra van szükség, kell oly sajtószerz, amely a közjogi felfogások különbözőségének kerülésével egy táborba tudja csoportosítani mindazokat, akik egyazon világnézet mellett különböző pártárvalatokhoz tartoztak. Az idők gyors forgása parancsolja létét olyan lapnak, mellyel egyetért minden ember s szívesen is olvassa mindaz, aki csak kereszténynek vallja magát.

Kettősen szükségünk van erre a belső egységre a háboru folytán. A békekötés után oly nagy horderejű kérdések megoldására kell elkészülve lennünk, melyek szükségessé teszik a legjobb erők egyesülését. A jelekből úgy látszik, hogy a jövőndő alakulása

úgy indul, hogy a konzervatív irányzatokkal a radikálisok kerülnek szembe. Nagy horderejű tehát a jövőndőre, hogy a világnézetben egyazon gondolkodásuk közös téren együtt működhessenek, miként ezt Németországban látjuk. A jelenlegi kormányelnök ugyanerre a célra törekszik politikai téren. S egyesítését a magyarságnak a közjogi nehézségek lehető kiküszöbölésében, vagy jelentékeny csökkentésében látja.

Az új törekvések ugyanezt célozzák a világnézet terén, mert úgy látják, hogy erős sajtó híján eddig is sokat veszítettünk és veszthetünk még mindig. A keresztény magyarság kezd gazdaságilag háttérbe szorulni, a magyar föld jelentékeny részében idegen kezekre jut, a tömegek elkeresztyénytelenednek, ifjuságunk erkölcsileg erősen visszafejlődő irányt mutat. S ebben a jelenleg uralkodó sajtónak jelentékeny része van. Ugyanezt érzik protestáns testvéreink is. A szomorú tapasztalatok őket is a miénkhez hasonló tevékenységre sarkalják. Ők is készülnek a háboru utáni időkre s a toll hatalmával, a sajtó erejével is iparkodnak övéiket oltalmazni. Régente a királyok intézték a népek sorsát, most a tömegek maguk akarnak dönteni sorsuk fölött. Akié tehát a tömeg, azé a jövő. Az emberiség életében az új korszak megszületésénél a krisztusi

Amaury gróf legendája.

— Maurice de la Fuye. —

3

Az idő gyorsan telt a csodás elbeszélés halgatása közben. Mikor az énekes elhaltatott, Thil lovag, miután elmondotta az esti imát, elkísérte vendégét a szobába, amelyet számára a kastély egyik tornyában elkészíttetett.

Amaury, fáradsága ellenére, keveset aludt. A nagyon erőny fiatal emberek mindég szerelmek lesznek a legelső nőbe, akinek társaságában néhány órát tölthetnek. Már Blanka képe hatalmába kerítette a vadász lelket és egészen elfoglalta. Különben meg kell vallani, hogy a leány teljesen méltó volt egy nemes szerelmére. Termete magas és szabályos, vonásai nemesek, fesz-telenek voltak, szeme fátulózott kék, mint az ősi ég s oly nyájas kifejezés állt benne, hogy lehetetlen volt meghatottság nélkül belenézni. Haja, mely kékfelé oaszva két hosszú fűrtben övéig ért, olyan aranyos szőke volt, mint az érett kalász.

A leány sem volt közönbös Amaury de Morvilliers büszke és félték varázsa iránt. Nagyon is észrevette, hogy ő az oka a fiatalember zavarának s ezért ép oly hálás volt, mint a hódoiatért: bár még nem volt tisztában a benne fölédredt érzelmmel, mégis boldog volt, hogy atyja vonzalmait tanúsított Amaury iránt s kérte az istent, hogy sok jóban részesítse a vitéz farkasvadászt.

Ezalatt Gerbert, tapasztalva, hogy az éj beálltával a gróf nem érkezett haza, örövendezett diplomáciája sikerének. Már maga előtt látta a jövőt, látta Blankát, mint Morvilliers grófnét s önmagát, Gerbert-et, amint gyermekeit lovagokká nevezi az isten dicsőségére és a király szolgálatára.

Egy hónap telt el a thili erdőben tartott vadászat óta és Amaury kedélye még komorabb lett, mint a multban. Gerbertnek kárba vezett minden fáradsága. Valóban, volt is min csodálkoznia, mert Blanka atyja maga jött Morvilliers-be és a legelevenebb becsülés jeleivel árasztotta el a fiatal embert. Sőt egy magános beszélgetésben nyíltan kijelentette a szerzetesnek, mily szerencsés benyomást tett Amaury a leányára s mennyire óhajtaná, ha e házasság létesülne.

Gerbert előterjesztette a dolgot a fiatal grófnak, de ez még egy hónapot óhajtott várni, mielőtt határozná.

Gerbert jól tudta, hogy Amaury példás életet él, de nem gondolt arra, hogy egy törvényes szerelem akadályokra akadhatna a legkényesebb lelkiismeretben és a fiatal ember túlságos féltékenységét vádolta.

Pedig nem a féltékenység tartotta vissza Amauryt, vagyis jobban mondva, külső féltéksége csak érzelmei rendkívüli tisztaságának volt visszafükrözése vagy eredménye. Bizonyára teljes szívvel ő szerette Blankát, de úgy szerette, mint szeretni szokás egy szentet, s nem tartotta volna bűnnek oltárt emelni neki és pártfogását kérni imáiban.

Mint gyakran történni szokott, a távolság eszményivé tette előtte a leány képét és földöntúli bájjakkal ékesítette: a vele töltött néhány óra emléke megutáltatta vele magános udvarházát és szolgáinak alkalmatlan jelenlétét; nem volt senki, még Gerbert szerzetest sem véve ki, aki kíváncsi kérdéseivel el nem keserítette volna őt; akaratának minden erejét igénybe kellett vennie, hogy el ne árulja törelmetlenségét.

Egyedül Blanka jelenléte csillapította volna le izgatottságát, de ezt a jelenléte óhajtotta, meg félt is tőle, úgy hogy napjait és éjjelét folytonos aggodalomban töltötte.

De bizott az istenben; szűnet nélkül imádkozott, hogy egy vagy más módon adja tudtára szent akaratát. Nem merte magának sem megvallani, hogy jelet várt, mely véget vetne bizonytalanságának: ezért tüzőtt ki Gerbert-nek egy hónapi halasztást: mint habozó és misztikus lélek visszariadt a döntéstől s a Gondviselés ujmutatására számított.

Az idő telt, a tavasz beköszöntött s Amaury az erdő egyre sűrűbb árnyai alatt sétált kételyivel és rettegésével. Már nem is vadászott. Sétáinak leggyakoribb célja egy erdős halom volt, amelynek tetejéről meg lehetett látni Thil udvarházát. E helyre érkezve, Amaury letérdelt és hangosan imádkozott, de mindannyiszor nagyobb bizonytalansággal tért vissza.

Egy nap azonban (más nap járt le a halasztási idő) a fiatal ember a halmon új benyomást érzett. Egy hét óta elszigeteltsége még kínosabb lett a szokottnál. Blanka emléke oly sűrűn ellátogatott hozzá, hogy teljesen elvette étvágát és álmát. E napon úgy tetszett neki, hogy aggságai és rettegései eltűntek; nagy lelkesedéssel fordult az ég felé és fölkiáltott:

— Uram, te a szívem mélyére látsz, ismered nyugtalanságomat; most arra az utra akarok lépni, amelyet nekem a szent ember tanácsol, akit vezetésemre adtál; rendelkezél velem, Uram, üdvösségemre s a te nagyobb dicsőségedre.

Ez ima befejezésével Amaury felállt és lihegve futott udvarházába. Megmondta Gerbert-nek, hogy kész nőli venni Blankát. Másnap korán a szerzetes elment Thil-be, azzal a küldetéssel, hogy a lovagtól megkérje leánya kezét Amaury de Morvilliers gróf számára.

Ez időtájban a király nagy parlamentje együtt állt a Louvre-palotában. IX. Lajos, kezében a sz.

szellem sem hiányozhatik; melyet a nagy kereszténység képvisel. Ennek terjesztésére pedig legalkalmasabb a pártkeretben tul-emelkedő újság.

Ha az autonómiai törvényjavaslatból törvény lesz, a katolikus ügyekben közös működési terezen találkozhatnak a politikában más álláspontot elfoglaló egyének. Egyetemes katolikus érdekek megbeszélése, az önkormányzati életből fakadó eszmék tisztázására a legalkalmasabb eszköz a nem pártlap. A nyilvános életben arra kell törekednünk, hogy a különböző politikai pártokhoz tartozó egyénekben fokozni tudjuk a keresztény öntudatot. Olyképen, hogy ha szüksége forog fenn, hát a pártfegyelem lerázásával is tudjon az illető párttag érvényt szerezni felfogásával, ha arról van szó, hogy a keresztény eszmék ellen vagy mellett foglaljon el álláspontot. A cél elérésére legjobb nevelő iskolaigazi keresztény szellemtől áthatott sajtó, mely éles szemmel meglátja a szükségeset s felvilágosításával mindig utbaigazítással szolgál.

Azt hisszük, úgy tudjuk, az alapítók a változó nemes célt nem a már meglévő épület lerombolásával akarják elérni. Nem hajléktalanokká akarnak tenni, hanem a meglévő felkarolásával és új előfizetők szerzésével különösen az intelligencia körében kívánnak tért hódítani. Az sem szándékuk, hogy a pártajót megszüntessék, mert arra a parlamenti élet miatt mindig szükség van. Tekintetbe véve tehát, hogy meglévő intézményeinket, nem gyengíteni akarják, másrészt azonban a kor követelte keresztény irányú tömörülést kívánják, az új sajtómozgalmat mindenkinek meleg pártfogásába ajánljuk.

Hol volt, hol nem volt. Volt egyszer — másutt — egy rendőrkapitány. És volt egy pár becsületesen gondolkodó újságíró. És volt igen sok könyvesbolt. És ott volt a könyvesboltokon akkora betűkkel, hogy az aljuk az aszfaltra lógott a felírás: Itt minden féláron lesz eladva. És ott a kirakatokban szép lépcsőzetes sorokban este hatféle színnel megvilágítva volt igen-igen sok piszkok. Az egyik piszkok kettő negyven, a másik három. Persze korona. És ott voltak úgynevezett irodalmi értékű piszkok, voltak örökbecsű piszkok, de voltak egészen kis piszkok is. Ezek csak tegnap nőttek és holnap már nem lesznek. És voltak

töviskoronával, belépett a terembe s kijelentette, hogy új keresztény hadjáratra szándékozik indulni.

Ami Európában még megmaradt a régi keresztény lelkesedésből, felébredt a francia király szavára s bár az első hadjárat alatt sokat szenvedett nemesek közül többen vonakodtak hozzá csatlakozni, sok fiatal harcos örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy vért ontssa a szí. ügyért.

Amaury, magába zárkózva, egészen érzelmeivel foglalkozva, nem igen vetett ügyet a nagy keresztény mozgalomra. Különböznél akkor a tudósítások ritkák voltak, a király nagyon távol volt, s a hűbéres bárók majdnem teljes tudatlanságban éltek birtokaikon a fölől, amit ma egyetemes politikának mondanak.

De azon a napon, melyen Thil lovag megölette Amaury grófot mint fiát s a két fiatal eljegyzését ünnepelték, fegyveres herold jött a királytól, hogy meghívja Morvillers uraságot s az ország többi fegyverfogható nemesait, hogy csatlakozzanak és kísérjék el a királyt a szent földre.

Ez az esemény fölébresztette a fiatal ember aggságait. Azt hitte csatlódott; a királyi felhívásban az ég rendelését látta, amely őt nem békés családi örömhöz szánta, hanem rövidebb és szentebb életre. Azt mondta magában, hogy habozása, rettegése még az elhatározás pillanatában is, az isteni akaratnak valódi megnyilatkozásai voltak; hogy tehát le kell mondania az emberi tervekéről s elmennie annélkül, hogy nőül venné Blankát.

(Folyt. köv.)

Franciai történet. dr. Rada István.

ott művészeti piszkok, Das Weib und Kunst és a többi.

És volt sok fiú és leány. És a sok fiú és leány sétált az utcán. És ott megálltak a hatféle színű kirakat előtt. Akinek volt pénze az be is ment a boltba. Hacsak akkora volt is, mint az öklöm, doktor ur lett bent a boltban. És persze piszkot vett. Talán latin baktéri akart venni eredetileg, de a boltban is olyan arca ordítván kiabált a piszkok, hogy meg kellett venni.

És ez akkor volt, midőn sok kis fiú lőtte magát agyon. A nagyképűek azt mondták, ezek a tanári szigorúság áldozatai, mások még nagyobb-képűen a tanrendeket ázták. De voltak melegebb szívűek is, ezek voltak azok az újságírók, akikről azt mondja a mese, hogy becsületes emberi módon gondolkodtak és kapcsolatot kerestek a kis és nagy piszkok, a kettő negyvenért és háromért árult dísznőszög és a feltűnően sok önmagával meg hasonlított diáklelek között. És mikor ez a kapcsolat megvolt, akkor szép okosan lerántották a főkaptányt, aki a sétáló alkalmakat úgyesen és erős kézzel elterelte a főutvonalakról, de ezekről a terpeszkedő és sokkal kihívóbb alkalmakról elefedkezett. De nem végképp. Mert pár sor írással helyre-ütötte ezt a kis — bár igen sok keserűséget okozó — feledékenység és a kirakatokból eltűntek azok a bizonyos könyvek és képes ábrázolatok.

Ez nem ment ilyen simán, ahogy itt elmeséltém, mert vannak mindig tulokos emberek, kik az u. n. felvilágosítás szent nevében középkori sötét butasággal vádoltak azokat, kik óvták, feltették a Gyereket; ennek szép tiszta, derült kedélyét érintetlen ifjuságot, egészséges jövődjét. Nagy veszekedés volt az, de végül mégis csak eltűnt az aszfaltra lógó plakát, a hatféle színű világítás, és az a sok pornográfia.

Eddig van a mese. Nem itt történt és régen történt. Ezért mese.

Hogy miért kellett ezt elmondani? Csak azért, mert megállván egy könyvesbolt kirakata előtt, akkora helyen, mint egy zsebkendő, pont hét piszkot sikerült megolvasnom. Ezeket negyvenért veszik. Persze fillérért. Ezek csak képek. De vannak ennél kiadósabb piszkok is. Hatvanért 160 oldal szépen kicizellált regénypiszkok, elől művészies rajzzal.

De ez már itt történt. De hiszen itt is van egy okos rendőrkapitány. (—szky.)

Trajan császár utódai.

Irtá: Rhé Gyula.

— Második közlemény. —

Az oláh népek balkáni eredetét elsősorban saját nyelve igazolja. Legelemből fogalmakra is albán, görög, szláv, szava van. Nyelve, de az első történelmi tudósítások is levisznek bennünket az albán hegyek szomszédságába, innen indulnak észak felé, aszerint amint juhaj száma és a legelő szűke őket tovább vándorolni kényszerítik. Onnan hozzák ruházatukat, népszokásaikat, babonáikat, amelyek az erdélyi hegyekben lakó oláh pásztorkoroknál éppen úgy kimutathatók, mint az ősi lakóhely közelében ma is élőknel vagy az istriai oláhoknál.

Első hiteles magyarországi oklevelünk, amely az oláh pásztorkor titlétéről tanuskodik 1222. évből datálódik. Az utána követő oklevelek mással gyakrabban emlékeznek meg róluk, de az a vidék, amelyen előfordulnak Erdély legdélibb részén az Olt folyó környékén van, mint amely irányból legtermészetesebb is bevándorlásuk.

Még a tatárjárás után 50 évvel is, pedig az elpusztult részekbe szívesen fogadnak jövevényeket, még oly kevesen voltak, hogy III. Endre elrendelhetette, hogy az összes oláhok, bármilyen birtokán legyenek is, a királyi birtokokra még erőszakkal is visszavicsanak, kivéve a gyulafehérvári káptalannak hatvan oláh háznépét, amely a káptalant joggal megilletti.

Ez az okmány nemcsak az oláhság jelenték-telen számát demonstrálja, hanem az az érdekes adat is rejti benne, hogy a királyi birtokokról mások birtokára is elkerülnek, ahol bizonyára szívesen látják őket, ami érthető is, mert minden 50 birtok után egy birtok báránysólt fizetett évi dézsmaként s így a magyar nemesnek az a havasi legelő, ami eddig részére teljesen értéktelen volt, igen jól eső jövedelmet hajtott.

Ez a jövedelem a tatárjárás után, méginkább a török háborúk alatt kipusztult falvak birtokosai arra ösztönzi, hogy újabb oláh pásztorkorokat szerződjenek. Az oláh kenérek lejárnak a balkánra

A régi népi nyelvészet, a mai
dallam franszézisét modern
dallamra átalakította.

s hozzák magukkal az újabb rajokat és lassanként Erdély hegyei visszhangzanak az oláh pásztorkor tilinkájának, dudájának hangjaitól. A pásztorkoroknál téli szállásai falvakká alakulnak át, ahol megsza-porodva, a pásztorelet már nem elégti ki őket, primitív földműveléssel, favigással s a környező vidék természete szerinti munkával cserélik fel, régi foglalkozásukat a magyar parasztnak jobbágyi terheivel azonos terheknek részeseivé, oláh paraszttá, a nemesnek jövedelmét hajtó alanyává valnak.

A folytonos hadiélet hozta magával, hogy a meggyérült magyar lakossággal bár aránylag csekély mértékben a hadi szervezetbe is bevonatnak. Egyes váraknak oláh várjobbágyaik is vannak, akik a vár védelmére kötelezve s nem egy oláh család nyer magyar nemességet és nemesi birtokot s ezzel bekeleldik az oláh elem az eddig érintetlen nemességbe is, amivel megalkotódott az a hid, amelyen erdélyi nemességünket nemzeti öntudatunk elhálványodásához vezetett s a folyamatra induló eloláhosodásnak eszközevé válik.

A törökséggel folytatott több százados harc sohasem a havas tetőkön, hanem lent a völgyekben, a földművelésre és kulturára alkalmas termékeny területen zajlott le, ahol a magyarság kezdetől fogva lakott. Itt pusztította már régebben a magyart a besenyő, kun és tatár betörés, itt vértet századok óta a török fegyvere alatt. Az ölköklő harcok, egész nemzedékek kipusztulását, a pásztorkorodó oláhok túlnyomó része a havasokról és a hegyhátakról nézte, neki csak egy élet-célja volt: fájának és nyájának szaporodása. Oly arányban, amint pusztult a völgyeknek ősi lakos-sága, szaporodott az oláh és szállt lejjebb és lejjebb a gazdátlanra vált területekre s lassanként megváltoztatta egész vidékeknek a néprajzi képét.

Hiteles okmányok állanak rendelkezésünkre, amelyek a magyarság rovására az oláh elemnek szaporodását igazolják. A tatárjárás után, az utolsó árpádhiáz királyok alatt az oláhok bevándorlása szakadatlanul tart s amint egy-egy vidéken nagyobb számmal vannak, megindul a magyarságnak mélyen elszorító eloláhosodása is. Szolnok-Doboka és Kolozsmegyéről tudjuk, hogy 1600-ban még legalább 20 olyan színmagyar község volt, amely ma teljesen, vagy többségben oláh; Biharmegyének több mint 50 községéről van ez beigazolva. De nem kell ilyen messzire mennünk, az eloláhosodási processzus még ma is folyik.

Ennek oka ezer és ezer ok, de elsősorban önmagunknak, saját fajánkunk indolenciája, évszázadokra visszamenő időne, de az oláhságnak jobb vallási szervezettsége és konzervatizmusa is és az a politikai tradíció, amely a XVIII. század harmincas éveitől kezdve az oláh nemzetiségnek dédelgetésében nyer kifejezést.

A magyar nemek Erdélyben parasztra volt szüksége s ezt onnan szerezte, ahonnan ez önként kínálkozott. Minden letelepülő birtokának értékét, jövedelmét növelte. Nemzetiségi kérdést nem ismert, sőt a teljesen tudatlan oláh jobban konven-iáló anyag volt neki, ezzel még a magyar parasztnál is korlátlanabban rendelkezhetett. A pap-tartás és templomfenntartás kötelezettsége, ami ezen időkben egyetlen kultúrkötelessége volt, terhe-re vált, attól szívesen szabadult, amire a reformáció ideje alatti zavaros vallási viszonyok is közrejátszottak.

A magyar jobbágy, amelyet különösen a parasztlázadások óta nem ismert el vérenek, csak paraszt volt akiben ellenséget lát. Az igény-telenebb oláh jobbágygal szemben, amely csak később mer követelni, elnézőbb.

Visszat a magyar pörkép az oláhban szenvedéseinek részeseit, sorsos társát látta. Míg a magyar nemeslét egy egész világ választotta el, addig az oláh paraszttal szomszédságba jutva, magához hasonló kenyeres pajtást ismert meg, akivel együtt kellett robotolnia. Egyformán dolgoztak, egyformán nélkülöztek, bajukban, bánatuk-ban, szomorúságukban osztályos társak voltak, panaszkukra egyformán mérték ki rájuk az óven-bot igazságot. Így fejlődött ki a két nép között az a lelki harmonia, amelyben a nyelv különböző-sége is csak ideig-óráig tarthatott.

Az oláh parasztnak legszembeesőbb konser-vatizmusa, ami az oláh nyelv terjedésének is segí-tője, hogy nyelvét el nem hagyja, idegen nyelvet nem tanul. Ez a tulajdonság az erdélyi magyar jobbágyból és nemesből egyaránt hiányzott. Meg-tanulják a mellé került oláhok nyelvét, két nyel-vűvé válnak.

H I R E K.

Adományok a kisszemináriumnak.

Az elmúlt hét folyamán a következő adományok érkeztek a kisszeminárium javára:

Csöti Géza murakereszturi apát 25.000 K, dr. Óvári Ferenc orsz. képviselő 1 ezer korona, dr. Újvári Endre miklósi plébános 4 ezer K, Frey Géza szuloki plébános, Mokkó Pál karádi esp.-plébános 1—1 ezer K, Zárjeczky Viktor foksabadi esp.-plébános 500 K, Gubicza Ferenc és neje bakonyzentlászói lakosok 200 K, Kovács Gy. Pál és neje bakonyzentlászói lakosok 100 K, Polgár Dénes csatári apát évenként 500 K, Rák Endre görgetegi apátplébános 100 K, Vesztergom János nyug. plébános 100 K, Naup Márton szentpéteruri plébános 100 K, Varga Sándor marczaltói plébános 200 K, Barta István cseszneki helyi káplán évenként 100 K, Hukk György, igali esp.-plébános évenként 200 K, Mayer Gyula somogyzili plébános öt éven át évenként 130 K és Rumi István marczali plébános 200 K.

— **Személyi hírek.** A hét elején adta vissza gróf Mikes János szombathelyi püspök megyéspüspökünk látogatását. Dr. Rogdás Ferenc irodavezető kiséretében érkezett hétfőn reggel. A magas vendéget maga a megyéspüspök fogadta udvari papjaival. Déljött a vár nevezetességeit tekintették meg, majd néhány tisztelő látogatást tettek. A papság üdvözlését dr. Rédey Gyula nagyprépost tolmácsolta a tisztelő káptalan élén. Ebéd után a szomszéd-püspök visszatért székvárosába.

— **Gyertyaszentelés.** Ma a kath. egyház Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepét tartja. Templomainkban ezen a napon szokták tartani a gyertyaszentelést, amelyről az ünnep nevét kapta. Ezt a szertartást dr. Rott Nándor megyéspüspök végzi segédlettel a székesegyházban. Utána az ünnepi misét dr. Rédey Gyula c. püspök, nagyprépost mondja. A gyertyaszentelés kezdete délelőtt 9 órakor lesz.

— **Püspökünk utazása.** Dr. Rott Nándor megyéspüspök kedden Budapestre utazik, hol 6-án gyűlésen lesz. A fővárosból egyenesen Bécsbe megy, hol a Jeruzsálemi Zarándokház Kuratoriának gyűlésén vesz részt. Hazajövet Köpcsényben herceg Batthyányi-Strattmann Lászlót és családját látogatja meg. Hamvazó szerdára a püspök székvárosába hazaérkezik.

— **A veszprémi Oltáregylet** havi szent óráját f. hó 3-án, vasárnap délután fél öt órakor tartja az Angolkisasszonyok intézetének templomában. Ezen az uton kéri a vezetőség a tagokat, hogy az ájtatosságon minél többen megjelenni szíveskedjenek.

— **Katonai szemle.** Schultheisz Emil tábornagy csütörtökön szemlét tartott a 31. honvédegyletvezető legénysége felett. A parancsnokságnak teljes megegyezését nyilatkoztatta. Különös dicsérrel tüntette ki az önkénteseket, akiket aznap délután a lövőtéren is felkeresett.

— **Közigazgatási főtitkárviselői kitüntetés.** A király Csapó Kálmán vármegyei tiszti főügyésznek, Takách Ádám vm. árvaszéki elnöknek, Keczer Imre várm. tb. főjegyzőnek, dr. Szeiberling Rezső árvaszéki elnöknek, Belák Lajos, Huszdr József, Huszdr Gyula, Kerényi Andor, Körmeny Béla főszolgabírnoknak s ifj. Kenessey Pongrac szolgabírnoknak a közigazgatás terén kifejtett s a háború folyamán is bevált buzgó szolgálatuk elismerésül a II. o. polg. hadiérdemkeresztet adományozta.

A kitüntetés kiváló érdemi tisztviselőket jutalmaz. Elismeri ezt a vármegye nagy közönsége is, amely a kitüntetés fölött osztatlan örömet érez. Mi hozzánk, veszprémiekhez azonban az öt központi tisztviselő van legközelebb s érdemeik méltatásával külön is üdvözljük őket. Takách Ádám 1881-ben, mint pápai ügyvéd került a vármegyei árvaszék élére. Ernyedetlen szorgalma, példás rendszere, lelkes ügybuzgalma vármegyei árvaszéket az ország legelső árvaszékei mellé emelte. Kiváló jogászai tudása, nagy ismeretkora általánosan közzismert. Képességeit kormányhatóságok is igénybe vették, többször felhívták őt országos ankétokra. Szép életkorával friss elméjü maradt a tudással, érdeklődéssel hozzákapszódik

a haladó korhoz. A háborús évek alatt megható gondossággal ölelte szívéhez a hadiárva ügyét s ezzel csak megkoronázta a köztudatu valóságát, hogy a veszprémvármegyei árvaszék nem ideig hivatalt, hanem az árvaakat szerető gondosságnak messze sugárzó temploma.

Csapó Kálmán is régi megyei tisztviselő. A hetvenes években megyei főjegyző volt. Ekkor félbeszakította pályáját s orsz. képviselő lett. Később újra megyei szolgálatba lépett s mint tiszti főügyész s mint az alispáni hivatali jogi tanácsosa, szép magas korában is bámulatos szorgalmat s körültekintő, példás buzgalmat fejtett ki nagy felelősségű munkakörében.

Kerényi Andor is közöttünk gyűjtötte a kitüntetésre méltó érdemeket. Kiváló közigazgatási szakértő, aki nemcsak a paragrafust, hanem az életet is nézi s kezesi, érvényesíti a kettő között kívánatos összhangot. S mindez csak az ügynek s a köznek válik hatalmas javára. Az őszinte ragaszkodás, meleg érzés, amely járásában körülveszi, csak hálával tanusodik a királyi elismeréssel jutalmazott érdemek mellett.

Nagy örömet kellett a vármegyei tisztikar két ifjabb tagjának, Keczer Imre tb. főjegyzőnek s dr. Szeiberling Rezső árvaszéki elnöknek királyi kitüntetésre is. Hivatalos működésükben szerzett érdemük s közbecsülésük övezett egyéniségük értéke és méltánylása irányította rájuk a legmagasabb figyelmet. A kitüntetettek igen sokan üdvözöltek.

— **A keresztény szellemű sajtómozgalom.** Mai vezércikkünkben ezzel a témával foglalkozunk, melyre itt is felhívjuk olvasóink figyelmét. A mozgalom vezetői részvénytársasági alapon iparkodnak céljukat elérni. A vezető férfiak előkelősége és a társadalomban elfoglalt helye biztosíték, hogy a vállalkozás az üzleti biztonság alapján áll. Egy részvény ára 26 korona. A részvényjegyek olcsósága mindenki számára lehetővé teszi, hogy a mozgalomból anyagilag is kivegye részét. Az érdeklődők forduljanak a Központi Sajtóvállalat r.-t. irodájához (Budapest, IV. Haris-bazár 1. sz.), ahol minden szükséges felvilágosítást megadnak.

— **Új királyi tanácsos.** Királyi öfelsége dr. Rosenberg Jenőt, városunk népszerű tisztiorvosát királyi tanácsossá nevezte ki. A jól megérdemelt kitüntetés híret városzerte örömmel fogadták. A királyi kegy közel három évtizedes orvosi működés érdemét méltatta jutalomra. Különösen pedig azt a szociális szépségben s jelentőségben kiemelkedő érdemet, mely tíz éves kórorvos s tizen-nyolc esztendő tisztiorvosi pályáján a szegényeknek, utjabban pedig a hadbavonultak családtagjainak ingyen gyógyításából kapcsolódik orvosi működéséhez. S ez ad nagyobb díszet és jelentőséget a szép kitüntetésnek, amelynek alkalmából tisztiorvosunkat a városból is, a megyéből is sokan üdvözölték. Ebből az alkalomból a kitüntetett tisztelői és barátai február 9-én este 8 órakor társasvacsorát rendeznek a Korona-vendéglőben.

— **Adomány.** A veszprémi hadiárhvázra utjabban ajándékoztak: Dr. Hajdu Tibor főapát 1000 K, a főispáni alaptól 1000 K, Kerényi Andor veszprémi főbíró gyűjtése 6804 K, gróf Zichy Béla 2000 K, dr. Sári János 100 K, Rozmánszky plébános 30 K, gróf Esterházy Pálné 100 K. Hálás köszönet a vezetőség részéről.

— **Jótekonycélú műkedvelői színelőadás.** A főispáni segélyalap javára február 11-én megtartandó műkedvelői színelőadás iránt óriási érdeklődés mutatkozik vidékről is. Különösen a páholyok iránt nagy a kereslet. A rendezőség azonban a közönség osztályozására egyáltalán nem ért hivatottnak magát és így arra a lehetetlen szerepre sem vállalkozik, hogy a rendelkezésre álló 24 pahalot 60-nál több jelentkező között felossza. Érthető ez az okos tartózkodás, mert félni lehet, hogy legjobb hiszemű eljárása is csak keletlenül érzéseket váltana ki. Ez pedig sem a nemes akció felvetője és irányítója, sem az annak sikeres kivitelében fáradozók lelkes munkájának nem volna őket méltán, érdem szerint megillető jutalma. A rendezőség minden további felelősség elhárítása mellett tehát tudni adja az összes érdeklődőknek, hogy a vidéki vendégek és a közreműködők hozzátartozói részére biztosított jegyeken kívül az összes jegyeket Fodor Ferenc veszprémi könyvkereskedőnek adja ki. A jegyek február 4-től kezdődőleg megvásárolhatók.

Az előadást követő piknik javára addig a következő természetbeni adományokat jelentették be: dr. Rott Nándor megyéspüspök 100 liter óbor, gróf Esterházy Jenő Pápa 1 drb szarvas az estélyre és 1 drb szarvas a szegények közötti szétosztásra,

dr. Óvári Ferenc orsz. képv. 25 üveg óbor, Hódos Vilmos jószágfelügyelő Nagyvázsöny 1 kgr. vaj, 2 kgr. turó, 21 drb tojás, 5 kgr. füstölt hus, vad és még 150 K értékű nyerstermény, Kelemen Imre nagytőzsdés 100 K értékű dohánytermék, Néger Ágoston apátkanonok 8 kgr. sonka és 10 üveg óbor, dr. Rédey Gyula nagyprépost, c. püspök 50 liter bor, Perényi Antal apátkanonok 10 üveg bor, dr. Csete Antal v. főügyész 10 üveg bor, Schrikker Imre Balatonbuzsok 4 drb. pecsenyemalac, dr. Csöndes László Péterfa-pusztá 2 drb. fácán és 1 drb. pecsenyemalac, gróf Esterházy Ferenc tatai pezsgőgyára 10 üveg pezsgőt ingyen, 25 üveget mérsekelt áron, a Törley- és Lütke-féle pezsgőgyárak 1—1 láda pezsgőt kedvezményesen árban. Pénzadományok: Jakóv Géza orsz. képv., Néger Ágoston, Perényi Antal és Káuzli Dezső apátkanonok 50—50 K, dr. Csizsárik János követési tanácsos, apátkanonok Bécs 100 K. — A vármegye főispánja a nemesszövület adakozóknak ez uton is leghálásabb köszönetét fejezi ki.

— **Háziezrednek s a zirci művészestély.** A zirci zeneegylet febr. 2-án művészestélyt rendez. A jövedelem a veszprémi hadiárhvázé s a 31. hgye. özvegy- és árvaalapjáé lesz. Háziezredünk a zirciek nemes jótekonyságát azzal a szép figyelemmel honorálja, hogy tisztikarának s az önkéntes-osztagnak egy része részt vesz a zirci ünnepségen. Az önkénteseket Szulacsek Lajos százados vezeti.

— **Új ügyvéd.** Puskás István dr., aki eddig törvényszéki jegyző volt, a Kossuth Lajos utcában a Mozgai-féle házban ügyvédi irodát nyitott.

— **Kitüntetett igazgató.** A király Lányi Józsefnek, szül. Balogh Mariskát, a rákospalotai javítóintézeti családító-tanítónő, aki most Komáromban hasonló intézetnél igazgatóként megbízással működik, a háborúval kapcsolatban teljesített buzgó és hasznos szolgálatai elismerésül a III. o. hadiérdemkeresztet tüntette ki. Az érdemes igazgatónő városunk szülőjé, Balogh József püspöki főkertész leánya s így kitüntetés sok ismerősről kelt őszinte örömtől.

— **Méhesest.** A Méhes-társbirtokosság mult szombaton barátságos társasvacsorát rendezett elnökének, Radocza Vince Máv. főellenőrnek névnapja alkalmából. A szeretett elnököt tagok és vendégek szívesen üdvözléssel halmozták el s jókívánataikat Gubicza Lajos alelnök tolmácsolta.

— **Városi pártból.** A Városi párt csütörtökön gyűlést tartott. Dr. Óvári Ferenc indítványára elhatározta annak az indítványnak támogatását, hogy a zeneiskola hat tantervét a város tulajdona legyen. Tudomásul vette a bejelentést, hogy Nagy László alezredes, állomásparancsnok a veszprémi hadiárhváz tervét, 100 tanulóra számítva, elkészítette. Az árvház a Tódeszkó-telepen épül. A megmaradt területen utcát nyitnak s tíz házhelyet parcelláznak.

— **Katonai kitüntetés.** A király dr. Rédey Gyulát, máv. fogalmazót, vadászfőhadnagyot a koronás arany érdemkeresztrel tüntette ki a vitézségi érem szalagján. — Ugyancsak öfelsége Stoll Ferenc 31. népl. főhadnagynak a „Signum Laudis” adományozta.

— **A szikvizgyárból.** A szikvizgyár igazgatósága ülést tartott Kelemen Imre elnöklésével. Az igazgatóság átvizsgálta a leltárt, a mérleget s megállapította a közgyűlés idejét s tárgysorozatot. A mult év 19 ezer korona nyereséggel zárult. A szép eredményért s a buzgó vezetéssel az elnöknek Perényi Antal kanonok-plébános tolmácsolat elismerő köszönetet az igazgatóság nevében. Az igazgatóság részvényenként 8 korona osztalékot s jótekonycélra 300 koronát javasol a közgyűlésnek és pedig 100 K-t a főispáni segélyalapra, 100-at a kórháznak s 100 K-t a veszprémi hadiárvak alapjára.

— **Vizsgák az irni és olvasni tudók igazolására.** A közigazg. bizottság a vármegye területére megalakította az irni és olvasni tudás igazolására jelentkezők vizsgáló bizottságát. A veszprémi városi bizottság alelnökei: dr. Horváth Béla v. főjegyző, dr. Csete Antal v. főügyész és Sándorffy Ignác v. tanácsos. Bizottsági tagok: Balassa Kálmán, Biczi Károly, Gróf József, Gubicza Lajos, Hollósi János és Schiller Samu.

A veszprémi járásban alelnökök: Dukovits István, Klezár Miksa és dr. Tóth Béla. Bizottsági tagok: dr. Bottka István, Gadi Sándor, dr. Kenessey Zoltán, dr. Körösy Ferenc, Nagy Lajos és Száz Ferenc. A bizottságok működése február 1-én megkezdődött.

— **Erdemkereszt.** Blázy Imre évtizedek óta lelkes, odaadó munkása a vármegyei tűzrendszetnek. A király ezért érdemkeresztrel tüntette ki, amelyet 25 évi munkásság emlékére dr. Övéri Ferenc a febr. 2-iki tűzoltói gyűlésen szép beszéd kíséretében át az érdemes jubilánsnak.

— **A költőgyárban.** A költőgyár igazgatósága péntek délután dr. Övéri Ferenc elnöklésével ülést tartott. Dr. Sadry János igazgató fontos üzleti dolgokról referált. Előterjesztéseit az igazgatóság tudomásul vette s kimondotta, hogy az új részvények utolsó részlete március 1-ig befizetendő.

— **Az iparoskör gyűlése.** A veszprémi iparoskör f. évi január 27-én tartotta rendes évi tisztújító közgyűlést. Elnökké újból egyhangú lelkesedéssel Boor Lajost választották meg. Alelnök Kulcsár Károly és Steidl Antal. Ügyész dr. Benkő Károly, Pénztáros Simon Pál. Jegyző Szigethy Ferenc és Csuka József. Háznagy Fata Ferenc. Biztós Pinkász Mór és Tompa József. Könyvtáros Rideg József, ifj. Csomay János és Georgi Lajos. Számvizsgáló Dukovics Károly, Szenté Gyula és Vidor Armin. Választmányi tagok: Biczi Károly, Braun József, Demjen Márton, Fiksz Gábor, Fehér Károly, Nagy Sándor, dr. Komjáthy László, Komjáthy Lajos, Kamarel József, Kiss Sándor, Lintinger József, Márki József, Papp Imre, Proder István, Péczeli Lajos, id. Roland Ferenc, Tisztartó Sándor, Baráth Miklós, Róka Henrik, Balogh József, Széll István, Szemerey János, Dózsa József, Leitner János és Benkő János. Pótagok: Várián Zoltán, Sági Ferenc, Vozinyi János és Kiss Elek.

— **Vármegyei tűzrendszet.** Blázy Imre vármegyei tűzr. felügyelő részletes jelentésében ismerteti a vármegyei tűzoltóegyesületnek háborús történetét. Elsorolja a működés akadályait s méltatja a hasznosan működő vezetőegyenek érdemeit. Beszámol a háborús veszteségről is. A jelentés adatai szerint a vármegye tűzoltói közül meghaltak kétszázharmincöt. Legtöbb Magyarországból (34) és Balatonkeneséről (22.) Megsebesült 190, eltűnt 87, kitűntetést kapott 16 tűzoltó. A vármegye területén 1917-ben 96 tüzeset volt. Legtöbb tüzeset volt a veszprémi járásban (31). Leégett 76 lakóház s 263 mellékhely. A kár meghaladta az egymillió koronát s ebből 610 ezer kor. volt biztosítatlan! Elpusztult 1136 db háziállat 30 ezer K értékben. A kimutatás szerint Veszprémben is 10 ezer kor. értékű ingatlan pusztult el. A jelentés felsorolja, hogy az egyes községek tűzoltási munkájában kik tüntették ki magukat s hogy mely községek siettek a szomszéd községekben kitört tüzvész eloltására.

— **A tanítók árvaháza.** Varga Ilona pápákövácsi tanítónő az ottani iskoláslúfi karácsonyi pásztorjátékoknak jóvedelmét a veszprémi tanítók árvaházának javára küldte be. Érte hálás köszönetet mond a kir. tanfelügyelőség.

— **Utaltak ki szénét.** A szénközpont 120 tonna porosz szénét utalt ki részben a Berger-cég, részben a polgármesteri hivatal címére. Most csak az a kérdés, hogy a kiutalt mennyiség mikor ér ide a vonaton. Addig is türelemre kérjük olvasóinkat, mert a szállításhoz idő kell. Legjobban illusztrálja a háborús viszonyokat, hogy a multkor jelzett s kutalt kávé mindeztideig nem érkezett meg.

— **A sertéstermek új ára.** Alispánunk új árakat állapított meg a sertéstermekre. Leolt szalonnás sertés ára egészben vagy féldarabban tiszta súlyu kg.-ként 9 K 20 f. Termelő és viszontelárusító közt a nyers disznósér és mindenemű nyers szalonna ára kg.-ként 9 K 70 fillér. Városokban az l. r. sertés hus 9 K, a ll. r. 8 60 K. Füstölt hus 12 K. Friss szalonna bórral 10 50 K, bór nélkül 11 K. Füstölt szalonna 13, paprikás szalonna 14 K. Olvasztott disznósér 12 50 K, haj és egyéb olvasztatlan nyers disznósér 11 60 K, nyers sonka 9, füstölt 12, füstölt 14 K, nyers kolbász 11, füstölt 12 K, hurka 6, május 7, disznósajt 6 és 8 K, lőpörtyű 6 50 K.

— **Fatermelés.** A veszprémi püspökség lapunkban is hirdeti erdőinek fatermelési jogát a Veszprémi Faipar r.-t. kapta meg kétharmad részben. Egyharmada egy újpesti cégé esik. Az eladásnál a megvásárlók kikötötték, hogy a faipartelep köteles Veszprém és Pápa részére szükséges tűzfára négyéven keresztül a r.-t. részéről megállapított árban elővételit biztosítani.

— **Katolnai ezredek haditörténete.** Katolnai körökben már is foglalkoznak az ezredek, zászlóaljok haditörténetének megírásával. Ugy tudjuk, hogy az egyes zászlóaljak, mint legelőbbször különkülön kisebb egységek, külön gyűjtik össze háborús történetük adatait. Felkéri a volt tagokat is, hogy naplójegyzeteiket, fényképfelvételeiket bocsássák a zászlóalj rendelkezésére. Az elesettek dicsőösége sorozatának külön lapjai lesznek. Bővebb adatokat a hozzájuk tartozóktól kérnek. Ugy halljuk, hogy a haditörténet megírásának tervével a mi ezredeink parancsnoksága is foglalkozik.

— **Nincs lugkő.** Az egész város területén nem lehet lugkővet kaphi. A mult hóban sem lehetett, pedig a vasuton csak egy helyre érkezett január 4-én négy métermázs. Persze a falusiak részére, akik cserélnék s akik az uzsorárait nem ütik dóbá, van. Csak helybelinek nincs. Jó lenne kutatást tartani egyes helyeken, egyuttal pedig hatósági úton intézkedni, hogy legyen lugkő. Szánpán nincs, vagy ha van is, rossz is, kevés is. Akárhány háztartásban szappant főznek, ha lugkőre tudnának szert tenni. Győrt a tisztviselők csoportja is kapott lugkővet s kgjrt 1 K-ért mérik, holott boltokban 5—10 K. Talán a veszprémi csoport részére is lehetne kijárni. Próbálja meg a vezetés, hogy a tisztviselőknek ne kelljen drága ár mellett is egyik „nincs”-et a másik után zsebre vágniok.

— **Burgonyarekvirálás.** Dr. Bibó Károly alispán felsőbb intézkedésre elrendelte a burgonya rekvirálását. Veszprém vármegyére 800 wagon burgonyát vetettek ki s ebből Veszprémre 5, Pápara 10, a veszprémi járásra 75, a pápara 180, a zirczire 210, a deveszerre 80, az enyingi járásra 240 wagon esik. Házi szükséglet címén a felnőtt nehéz munkások személyenként és havonként 8, egyéb ellátandók 5 kg-ot tarthatnak vissza aug 15-ig. Vetőmag-szükséglet kat. holdankint 900 kg. Időszaki munkások részére 3 hónapra időre fejenként 12 kg. jár. Az alispán a rekvirált burgonya árát 23, illetve 21 K-ban állapította meg aszerint, hogy ékezési, vagy nem ékezési célra alkalmas. Ez az ár június 30-ig havonként 1 kor.-val nagyobbodik, úgy hogy a júniusban szállított burgonya ára 29, illetve 27 korona lesz.

— **Megkezdik a tanítást.** A szénhiány miatt elrendelt szünetnek vége lesz. Február 4-én minden iskolában, amelyben még szünet volt, megkezdik az előadásokat. A kath. elemi fiúiskola tanulói az eddigi rend szerint a Kopácsy- és a László-iskolába járnak.

— **Apró hírek.** A városi tisztviselők részére küldött cipőtalpat kiosztották. — A vármegyei cipőtalpat megküldték. Kiutalás most van folyamatban. — A város a héten két wagon burgonyát kapott. Csak ellátatlanoknak osztják ki. — A vármegye részéről Veszprémnek kiutalt petroleumot a kereskedőknek szétosztották. Eddig már el is fogyott. — A veszprémi novemberi cukor még utban van. A járáskor illetménye már a Közgazdasági Bankban van s a kiutalást várja. — Rigó György rendőrtizedes a városi hatóságtól nyugdíjazását kérte.

— **Mennyit fogyasztottunk?** Városunkban a mult esztendőben levagtak 1117 szarvasmarhát, 370 novendékmárhát, 1603 borjút, 2001 birkát és kecskét, 10 bárányt 1922 sertést, 2 fiatalsertést. Elfogyott ezenkívül 1209 kg. kész hus. A mustfogyasztás 3767, a borfogyasztás 239.941,8 liter. Palinkanemű ital elfogyott 21.234,5 l % és 4200,4 l edes palinkafélékből. A husfogyasztás meghaladta az 1916. évi fogyasztás, a bor- és palinka-fogyasztás azonban jóval csökkent.

— **Pápai hírek.** Gyurátz Ferenc a városi közgyűlésen megkérdte, hogy a vezetés a közlekedés 33 ezer kor. jóvedelmét mire fordította? A főjegyző válasza szerint ebből az összegből használtatták a szegények fáját, cipőket szereztek szegény tanulóknak s a fennmaradt összeget a szegények között kiosztják.

Pápa a közlekedést nem a tanács, hanem egy bizottság vezeti s ellenőrzi. Ez a bizottság a közlekedési hivatal felülvizsgálatát kérte. A városi közgyűlés négy képviselőtestületi tagot küldött ki vizsgálatra. Az eredményről Solti József a legutóbbi gyűlésen tett jelentést. A jelentés szerint a kezelőbizottság választott tagjai ellen nincs panasz. Az egyes városi tisztviselők működésében megállapított szabálytalanságok elbírálása illetékes fejeletti hatóság elé tartozik s oda is utalták. A vizsgálatnak az a jó eredménye már is megvan,

hogy a fogyasztó közönség beleszóllhatott, beleláthatott a saját életérdekeivel kapcsolatos közlekedés intézésébe. Látni a jót, látni a hibát s ez elhallgattat minden sugdosást, minden gyanús-kódó aggodalmat. Hogy a nagy közönség miképpen gondolkozik ebben a kérdésben bizonyítja a Pápai Hirlapnak ez a részlete: „Mondanunk sem kell, hogy a közgyűlés ez erővel elhajrozása, a purifikáló szellemnek e megnyilatkozása nagy megelégedést vált a közvéleményben, amely már régen hallott városi közigazgatásunk ellen emelt e panaszkokról és vádakról és régen várta, hogy majd rendet terem a képviselőtestület ezekben az ügyekben s a vádlottakat oda fogja utasítani, ahova az ellenők emelt panaszok — egyikénél a panaszok garmadája — utalják: felesleges vizsgálóbírói elé.”

— **Gyermekegészség.** A kormány körrendeletben figyelmezteti a hatóságokat a gyermekegészségre. Sok helyen a hatóság ezzel kapcsolatban elhatározta, hogy a hét egy-egy napján a gyermekek részére ingyen gőz- és kádifürdőt juttat. Hogy az a testi tisztaság a szegények lakás- és ruházati viszonyai miatt mekkora áldás, nem kell bizonyítani. — Győrt a főispán megkeresésére a város minden szerdán 400 gyermeknek juttat ingyen meleg fürdőt.

— **Orvosért és patikáért.** Bakonybél köz-ség előjárósága lépéseket tett körövisi székfely felállítására és patikajog elnyerése iránt. Öröndetes hogy a népegészségügy fontos érdekét már a községekben is figyelemre méltadják.

— **A rekvirálás eredménye.** Jan. 26-ig a vármegyei rekvirálás a következő eredménnyel járt. Rekviráltak buzából 1402 q., rozsából 1746 q., árpából 206 q., zabból 375 q., tengeriből 284 q., kecszereből 1 q., kölesből 37 q., lisztből 56 q., és hüvelyesből 7 q.

— **Részvényátvétel.** A Veszprémmegeyi Tak.-pénztár tudaja révénysével, hogy az ujonnan kibocsátott részvények az ideiglenes részvényjegyek, az új szelvényívek pedig a szelvényutalvány ellenében a hivatalos órák alatt átvehetők.

— **Adományok az árvanapra.** A 31. h. gy.-e. özevgy- és árvaalapja javára rendezett árvanap alkalmából eddig az alábbi nemes adományokat küldték a veszprémi 31. honv. pótzászlóalj parancsnokságához:

200 K-t: Dr. Rott Nándor, Auspitz Vilmos, Weinberger Ferenc, Csontos Sándor, dr. Ujlaki József, Cizmadia Ferenc, Angolkisasszonyok, Baranyai Lajos, Havas Lajos, Győri János, Cseh István, Dénesi Lajos, Maxon ezredes, Krennerth Károly, Szűz Ferenc, Melles Károly, Kohn Ernő, Dombai Sándor, gróf Károlyi József, dr. Anyos Lajosné, dr. Anyos Lajos, Nagy Sándor, ifj. Kátai István, Pettkő Zsigmond, Jung Ádám, Veszprémi Takarékpénztár, Horváth Gyula, Kalló János, Sass Lajos, Vörös János, Szalay János, Horváth József, Sági Gyula, Árpás Ignác, Schmidt Lajos, Nagy Zoltán, Fried Jenő, dr. Kecskeméty Béla, Fuchs Arthur, Lohi Lajos, Révhegyi Pál, dr. Nádas Gábor, Leopold Ferenc, Arendás Gyula, Lonkai Zsigmond, Balatonvidéki Takarékpénztár, ifj. Szruez Pál, Mayer Oszkár, Benes György, Fried Jenő, Jutassy Ödön, Lieber Lajos, Feltner Antal, Ifj. János, dr. Fischer Miklós, Veszprémmegeyi Elemező r.-t., Böhm Jenő, Hamburger Sándor, Steiner Dávid, Rosenberg Gábor, dr. Horváth Rezső, Ikiódi Szabó Andor, Megyeres község előjárósága. — 150 K-t: Winter Sándor, Steiner Jónás, Sanics Ferenc, Lantos Dezső, Fodor Ferenc, Szalay Mór, Berhida község, 120, Link Mózes 111, Dobrovics Árpád 108 K-t.

— **A Magyar Országos Biztosító Intézet** R. T. veszprémi központja részére egy könyvelő és egy gyors- és gépirónó kerestetik. Jelentkezni lehet Szabadságtér 6. szám alatti irodában.

— **Betegség miatt eladó Székesfehérvárott** Pálya-utca 12. szám alatti 3 éves sarokház, nagy forgalmu vendéglővel, teljes berendezéssel, közvetlen a vasut mellett, a 600 munkást foglalkoztató műhely főbejárójával szemben. Hét ucai szoba, kerthelyiség, pince villannyal világítva. Az utolsó hat hónap alatt 100 hektoliter bor méretét ki.

— **Elveszett egy fajmacska, sötészürke, fekete straffokkal, farok nélkül való. Megtaláló, vagy aki biztos nyomra vezet. 50 K jutalomban részesül. Cim: Korona-szálló 10.**

Akik boldogult jó uram halálának gyászos alkalmából méltóan bánatunkban részvényt nyilatkoztak s a temetésen való jelenlétükkel bennünket megvigasztaltak, ezúton is fogadják forró köszönetünket.

Özv. Breyer Józsefné és családja.

A háború és a gyermek.

III. A hatóság.

A harmadik tényező, amelynek az iskolával és a családdal szoros összhangban s mindkettő javára működnie kell: a hatóság. Szólunk most erről, de nem azért, hogy elitéljük, vagy nehéz körülmények között teljesített nagy munkásságát kétségbevonjuk, hanem tesszük ezt azért, hogy tájékoztassuk az intézőköröket azokról a kérdésekről, amelyek úgy a család, mint az iskola létérdekei.

a) **A szegény tanulók segítése.** Már a múltkor cikkünkben hangoztatuk, hogy mily hátrányára van az iskolának a tanulók hiányos ruházata és cipőtlenessége. Nézzük, kik segíthetnének a didergőkön, fagyoskodókön. Már egy szép hirdetésnek elő s a szegények gyámolításában mindig elől járó komoly testület — veszprémi r. kath. papság — cselekvő segítséget nyújtotta a kis tanulóknak akkor, amikor 45-45 pár cipőt osztott ki a fiú, illetve leány tanulók között. Ha meggondoljuk, milyen horribilis áron szerezhető be egy pár cipő, csak a legnagyobb elismerés és a leghálásabb köszönet hangján emlékeztünk meg a nemes tetről. Azonban bármily nagy összeg is az, amit így anyagra váltva szétosztottak a kis tanulók között, mégis oly kevés, hogy ezáltal csak egy kissé javultak az állapotok. Hisz minden osztályba csak öt-öt gyermek kapott cipőt. Míg vidéken 15-20-an kaptak ruha- és cipősegélyt.

Várunk még máshonnan is segítyt. A városnak jövedelmező vállalatai, befektetett tőkei vannak, amelyeket az adózók legszegényebb elemei is fizetnek s talán nagyobb megterheléssel, mint a gazdagok s éppen ezért joggal elvárhatja az a sok inséges arcu anya, hogy gyermekeiről ez a hatóság is gondoskodjék. Hisz a város vagyonát ő is növeszti. Másutt már tizedreket fektettek bele eredményesen cipővetélekbe. Másutt már kipegekopog a kis nebulók lábán a fatalpás cipő! Vannak azután még háboruban meggazdagodott emberek is. Jegyeznek egy kis hadikölcsönt, bebiztosítják veszendő — de most kényelem — életüket, fizetik a hadinyereség adót is s azt hiszik, hogy ezzel lerótták mindazt az adósságot, amivel az őket tápláló hazának tartoztak. Nem gondolják meg ezek a jó urak, — tisztelet a kivételnek — hogy őket a háború lendítette fel arra a pozícióra, amelynek puhaságáról, meleg világából letekintve, csak homályos körvonalakat látnak élni, mozogni. Pedig ha nincs háború, ha nincs vérozón, sirás, ha nincs nyomor, szenvedés és nicstelenység, akkor nekik sem volna egy-két milliójuk, hanem most is csak szatócsock, lókupecok, egy-két ezer koronás urak, avagy mások éhbérral fizetett alkalmazottai lennének. Az ő rovásukra sokat a porbaszított ez az egyenlőtlenség paripáján nyargaló forgószél: a háború. Soknak elvette a kényerét, megtakarított pénzecskejét. Ezekre is gondoljanak a hadimilliomosok s akkor megérdemlik, hogy fáradtságos, de veszélytelen munkájuk bõ, nagyon dus gyümölcsén az Isten áldása is rajt legyen.

A kormány sok pénzt kifizet az itthonhagyott családtagok segítésére. De nem gondolja meg azt, hogy bár garmadaszámra adná is a pénzt, nincs segítő rajjuk, mert eltűnt a bőr, eltűnt a szövet. Ugy látszik, hogy ez a két fontos anyag a kámför ritka becsú tulajdonságait öltötte föl. Ha anyagot adna az állam, talán olcsóbban jönne ki a milliárdokat felemlesztő köteles terhével s a jövő nemzedék egészségi viszonyát és kulturális fejlődését is biztosítaná.

b) **A hadisegélyesek ellenőrzése.** Felemlítettük a hadisegélyesek s talán jobb és több fátat jut az apátlan gyermekek szájába. Talán! mert a rossz irányban haladó háborús erkölcösk vad követelése sok fátat ellop a kicsinyektől... Szórakozás, cifrázkodás és más egyéb ki nem fejezhető szenvedélyek rengeteg pénzt emésztének fel a nemes szándékkal kifizetett hadisegélyekből. Kereskedők véleménye az, hogy az ilyen fizető napokon a hadisegélyesek közül igen sokan pipercikket vásárolnak. Tudok olyan esetről is, hogy ugyan-ezek közül néhány magáról megelégedett anyja cigány mellett, katonák társaságában mulatta el a gyermekeinek szánt koronákat. Szigorubb ellenőrzést kellene gyakorolni! Fel kellene hívni az illetékes köröket arra, hogy hasonló esetek elő ne fordulhassanak s ha mégis megtörténnek, büntessen teljes szigorral, amely esetleg abból állana, hogy a bűnös anya gyermekeit állami gondozásba vennék át. Hisz már milliók gyűltek össze a szegény hadigyermekek segítésére! Hol, miként, mily

mértékben, elég nyilvánosan s mindenki bevonásával s mindenkit figyelemztetve működik-e ez a közönség filiéréből/megmilliószódott jótékony intézmény?

Tudok felemlíteni olyan gyermeket, akinek az apja három éve fogásában van, anyja ez idő alatt meghalt s tengődik hol egyik, hol a másik rokonánál. Nincs tisztességes ruhája, cipője, csavarog, elzúllik s a társadalom szeméjé, majd később nyűgje lesz. Hány ilyen eset van! „Ha majd egyszer mindnyájan visszaönnék,” megjön ez az apa is. De nem az öröm tárt karjai fogadják, hanem két árnyalattal bevont fekete gyász, mert az a kis gyermek, akit itthonhagyott egészétől szűzadón, szeliden, romlatlanul, majd oda áll eléje mocskosan, rongyosan, bágyadtan, vad, bamba tekintettel, talán gyermeki mély érzések nélkül és romlottan.

Az ilyen esetek elkerülése végett kell gondnunk a szegény tanulókra. A rossz hájtások a folytonos nyesegetések dacára is nőnek, az elhagyott csemeték legfeljebb ruhván összetakolt sirkeszetteknek, vagy utszéli karóknak alkalmasak, de nem használhatók fel gyümölcsstermő szalas fákknak.

Mózner Ferenc.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Borovszky István m. v. pályafelügyező és Ács Mária fia Rezső, Dező, r. kath. — Gülcze János püspök huszárja és Karácsony Erzsébet fia János, Ferenc, r. kath. — Geiszt János napszámos és Fischer Mária fia József, r. kath.

Halálozás.

Antal Katalin Mária 16 hónapos, ág. h. ev. — Konkoly Antal 18 hónapos, ág. h. ev. — Szabó Teréz 23 hónapos, ref. — Petrány Károly Molnár Zsófia napszámosnő 57 éves, ref. — Horváth Margit 2 éves, r. kath. — Breuer József cipésziparos 79 éves, r. kath. — Lódor Sándor 4 éves, r. kath. — Grün Andrásné Páltes Mária szegényházi tag 74 éves, r. kath. — Csiki Joákimné Csató Agnes napszámosnő 42 éves, r. kath. — Boronyai Józsefné Haizer Mária fuvaros neje 35 éves, r. kath. — Medzai Irén 8 hónapos, r. k.

IRODALOM.

* **A Kard és joga.** (Domonkos István elbeszélései.) Egyszerű könyv, címea nélkül való, akár csak a röghöz kötött magyarok élete. Csak belül rejlik a kincs gazdagsága, amelyet a figyelmes olvasó elmélyedve bányászhat elő. Domonkos István írásai nem divattárcákul szolgáltak keresztény lapjaink hasábjain, megértő szeretet kellett tölle és témái iránt, hogy meséi sugárzásában gyönyörködjünk. Nem vitte reklám a nevét a könyvkereskedők kirakataiba, az ő lelke gyümölcsei inkább kertjében és háza táján maradtak, minthogy vásári portéka legyen belőlük. Így maradt fiatal harcosa annak a keresztény írói generációnak, amely a nemes hagyományok alapján friss erejű virágzását akarja előmozdítani a tiszta erkölcsi irodalomnak.

Ezért gyűjtötte utikosarába a Szombathelyen alakult „Nemzedékek” irodalmi vállalat legszebb háborús írásait, hogy üdítőmentes ambícióval az olvasóközönség elé vigye ezt a szemérmes író, aki a legnagyobbak közül való. A vállalat szerkesztője, Váth János, akit balatoni írásai révén lapunk közönsége is előnyösen ismer, az irodalombúvár lelkes örömeivel vezeti be rövid jellemrajzzal Domonkos István új elbeszéléseit s felejtethetetlen arcképet ad az író félreismeret pszichéjéről.

A gondosan összeválogatott novellák az író java termései. Monumentális hatású „A kard joga” című költői szépségű elbeszélés. A világháború borzalmi közepette, amikor már a harceszközök annyira elfajultak, az emberi küzdés örök törvényeire mutat abban a nagyszerű vízióban, amelyben a kard elűzi magától a vak szenvedélyt, mint a harcok igazságához nem méltó társat. A nemzetek kertjét vérell öntözik. „A vérontás az a mélyes fájdalom, amely a születésnek fájdalma, amely születés valami fontos esemény történetének kezdete.” A boldogságot és megelégedést nevezi testvéreinek a kard, akiknek országához ő adja meg a fundamentumot.

A meggyőző erejű írást parasztkatonák és parasztszivek benső rajzai követik. Szobrot alkot az édesanyáról, akinek kifogyhatatlan a könnye, imádsága, a harcok viharába került gyermeke után; a hű feleségről, aki az édesanyához méltó fenséggel állja az életküzdelmet gond és fájdalom társaságában. Ez a két nemes női típus nem látható a hűség vásárán, ahol az irodalmi divat hőseit s hőnőket keres, csak a templomok homályán s szegény lakások árvaságában találhatók, amint várnak, várnak állhatatosan, áhítatos bizakodással. S a katonák, akik poklonon járt keresztül, mégis csak hazatér egyszer hozzájuk. Ő, de szép örömei vannak az ilyen viszontlátásnak! Domonkos István költő ihletével ír róluk

s minden szava gyönyör, hogy csodálatos ékességé fűződjék az emberi boldogság magasztosságairól.

A semmiből, a porból bányássza ezeket a kincseket s pompájuk az ő iró-dicsőségének juttat messze tündöklő fény sugarakat.

A könyv ára 1 K. s vele a legszebb lelki ajándékot szerezheti meg mindenki magának. Megrendelések a „Nemzedékek” irod. váll. címére küldendők Szombathelyre.

(tinta.)

WELLNER GYULA

készíti, a fogtechnika legremekőbb specialitását. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22 Foghuzás • Műfogak • Fogtömés

APRÓHIRDETÉSEK.

— **BÉRBE VESZÉK** a városhoz közel egy vagy két hold szántóföldet Cim a kiadóhivataltan.

— **Elvállalok parkett lerakást, valamint régi parkett tisztítást, beeresztést és javítását. VÖRÖS ISTVÁN, parkettázó. Veszprém, Buhim-utca 2.**

— **SULY LÁSZLÓ biztosítási és bank-irodája Veszprém, Szabadi-utca 3.** Elfogad az Első Magyar Általános Biztosítási Társaság főképviselésében élet- baleset-, járadék-, tűz-, jég- és szavatossági biztosításokat. Takarékpénztári, gyáripari és egyéb részvénytársasági, valamint vállalati részvényeket, értékek és állampapírokat, hadikölcsönkötvényeket saját számlára vásárol és forgalmi áron elad.

— **Keresek gyermekek mellé 30—40 év körüli leányt vagy asszonyt (vidékre) mielőbbi belépésre. Fizetés megegyezés alapján. Reif Ignác Veszprém, Kőkep-utca 12.**

— **Veszék helybeli kötőgyári részvényeket magas árrban. — 20 db. veszprémi gőzmalom részvény eladó. SZEMEREY JÁNOS kereskedelmi és közvetítő irodája Veszprém, Rákóczi-utca 2.**

Divat értesítő.

Tisztelettel értesitem t. Holgy rendelőmet, hogy a tavaszi **DIVATLAPOK** már megérkeztek, melyek a régiónál teljesen eltérően igen szép és sikkes kosztümöket, felöltöket, selyem-, bársony- és egyéb ruhákat tartalmaznak. Nálam kaphatók finom kék és fekete kosztüm- és felöltőszövetek, selyembélés és minden egyéb hozzávalók jutányos árrban. — Kizárólag nálam készülnek a legelegánsabb

kosztümök, felöltők és tölkabátok selyem-, bársony- és plüskből, mindenféle szabásban.

Tekintve a közelgő ünnepeket, minél előbb méltóztassanak a szükséges ruhákat megrendelni, hogy pontos időre elkészíthetők legyenek. Szíves megrendelésüket várva, teljes tisztelettel

PAÁL LAJOS

női divatterme

VESZPRÉM, Kossuth Lajos-utca 12.

• • •

Egy ki nem váltott kék kosztümkabát jutányos áron eladó.

Egy férfi csikós nadrág, egy félhosszú elegáns új felöltő és egy új világos kabát és mellény, ugyanígy több félviselt ruha, Ferenc József-ötletny eladók. — Férfi-ötletnyek való finom kék és fekete szövetek kaphatók.

Mindezek nálam bármikor megtekinthetők.

Uj és használt fegyvereket,

pisztolyokat ad és vesz,

javitásokat Szemerey János elfogad fegyverkereskedő, Veszprém

Veszek

áranjantattal:

füstölt szalonnát
és sonkát, törköly-
pálinkát, mandulát,
diót, sárgaviaszt,
mézet, almát, körtét
és egyéb gyümölcsöt,
befőttet, lekvárt, vadat

SZEMEREY J.

VESZPRÉM. (Főtér.)

NÉMETH KÁROLY

polgári és egyenruhaszabó
a „Korona”-szálloda átellenében.

Elfogadok a szakmámba
vágó mindenféle munkát,
igazitásokat és felvasa-
lásokat. Viselt ruhákat
becserélek és azokat ki-
javítva, szegényebb sor-
suaknak eladom.

Valamint tanítók szabászatot és pedig pol-
gári, katonai és papit, mindegyiket külön
is, egyezség szerint.

Bakos Kálmán

fűszer-, csemege-, bor- és ásványviz-
kereskedő

VESZPRÉM.

Teléfono 55. Sörgöny Bakos kereskedő Veszprém.

NAGY VÁLASZTÉK

hazai és különleges
Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Puncs stb.

Hentesárúk, Sajtok

Friss és Délgyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcsíz

KONZERVEK

Libamáj painok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadak

Vidéki rendelések azonnal elintéztetnek!

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Eladó ház.

Veszprémben, a Hosszu-utca
végén, az Eszterházi-utca 2.
számu ház

szabad kézből eladó.

A házon — mely három részből áll —
vannak 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra, 1 pince,
1 nagy műhely, raktár, 2 felszer és 2
udvar. — Az utcafelől lakás bolti helyi-
séggé is átalakítható. — Bővebb fel-
világosítás nyerhető az ugyanott lakó
tulajdonosnál.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legnehezebb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetések, sajtóanyagok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és o-
kotési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos áron számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek totaxás szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatók. Hivatalos le-
veletpapírok és borítékok, okmánybori-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csemes vinzala-
pok, tot rézszerinti mennyi egyben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
írópapírok, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61